

Голас Рафзіімы

Ушлагена до расчоту
МІНСК ГСП
Краснаармейская 9
Белашотска ім. Леніна

№ 25 [1236] Чэрвень 1972 г. Выхадне Беларускага Таварыства па Культурных сувязях з суайчыннікамі за рубяжом Год выдання 17-ты Цана 2 кап.

З МАСАВАСЦІ—МАЙСТЭРСТВА

МОЛАДЗІ АСАБЛІВА ПАТРЭБНЫ ЖЫЦЦЯ РАДАСНАСЦЬ І БАДЗЕРАСЦЬ. ЗДОРОВЫ СПОРТ—ГІМНАСТЫКА, ПЛАВАННЕ, ЭКСКУРСІІ, ФІЗІЧНЫЯ ПРАКТЫКАВАННІ УСЯКАГА РОДУ.—РОЗНАБАКОВАСЦЬ ДУХОУНЫХ ІНТАРЭСАУ, ВУЧЭННЕ, РАЗБОР, ДАСЛЕДАВАННЕ, І УСЕ ГЭТА ПА МАГЧЫМАСЦІ СУМЕСНА!

Ул. І. ЛЕНІН.

Пытанню развіцця фізічнай культуры і спорту ў нашай краіне заўсёды ўдзялялася вялікая ўвага. Выхаванне фізічна дужага маладога пакалення, пачынаючы з самага ранняга дзіцячага ўзросту,— адна з важнейшых задач, якія стаяць перад савецкім грамадствам. Аб гэтым гаворыцца ў Праграме КПСС, аб гэтым жа ішла размова і на XXIV з'ездзе партыі. Ажыццяўляючы рашэнні з'езда, ЦК КПСС і Савет Міністраў СССР 17 студзеня гэтага года прынялі пастанову «Аб увар'ядзенні новага Усесаюзнага фізкультурнага комплексу «Гатоўва да працы і абароны (ГПА)». А ў пачатку мая ў Мінску адбылася нарада партыйна-гаспадарчага актыву рэспублікі, на якой з дакладам «Аб задачах далейшага развіцця фізічнай культуры і спорту ў рэспубліцы ў святле рашэнняў XXIV з'езда КПСС» выступіў другі сакратар ЦК КП Беларусі А. Аксёнаў. Народа прыняла канкрэтныя рашэнні, накіраваныя на палепшэнне развіцця фізічнай культуры і спорту ў Беларусі.

Наш карэспандэнт звярнуўся да Віктара ЛІВЕНЦАВА, старшыні Камітэта па фізічнай культуры і спорту пры Саўеце Міністраў БССР, з просьбай раскажаць аб развіцці фізічнай культуры і спорту ў рэспубліцы.

— Віктар Ільіч, што можна сказаць аб суадносінах фізічнай культуры і спорту ў нашай рэспубліцы, у якім напрамку ідзе іх развіццё?

— Я хацеў бы адказаць спачатку на другую частку пытання.

Асноўным напрамкам у рабоце фізкультурных арганізацый была і застаецца паўсядзённая і карпатлівая праца над ажыццяўленнем рашэнняў партыі і ўрада па далейшаму развіццю фізічнай культуры і спорту. Маецца на ўвазе, што галоўным, перш за ўсё, з'яўляецца масавасць фізкультурнага руху, выкарыстанне разнастайных сродкаў фізічнай культуры і спорту ў мэтах умацавання здароўя насельніцтва.

Цяпер у Беларусі звыш 10 тысяч калектываў фізкультуры. Няма прадпрыемства або ўстановаў, калгаса або школы, дзе не вядуцца арга-

нізаваныя заняткі па фізкультуры і спорту.

Многія калектывы фізкультуры маюць выдатныя спартыўныя збудаванні. Сваімі плавальнымі басейнамі, стадыёнамі, спартыўнымі заламі могуць ганарыцца мінскія трактарабудаўнікі і аршанскія ткачы, магільдзкія хімікі і наваполацкія фізікі, студэнты Мінскага педінстытута і навучэнцы сталічнай сярэдняй школы № 1.

На нарадзе асабліва ўвага ўдзялялася развіццю фізкультуры і спорту на сяле. Цяпер добраахвотнае спартыўнае таварыства «Ураджай» аб'ядноўвае амаль 600 тысяч чалавек.

Вялікая ўвага ўдзяляецца ў рэспубліцы фізічнаму выхаванню вучняў. Ва ўсіх класах школ уведзены два ўрокі фізкультуры ў тыдзень. На гэтых уроках больш за мільён семсот тысяч вучняў атрымліваюць першыя навыкі ў занят-

ках фізічнай культурай. Акрамя таго, ва ўсіх школах ёсць секцыі: валеябола, баскетбола, лёгкай атлетыкі і інш. Найбольш здольныя могуць удасканаліваць сваё майстэрства ў дзіцячых-юнацкіх спартыўных школах. Цяпер у рэспубліцы 207 такіх школ і займаюцца ў іх больш як 60 тысяч дзяцей. Ёсць у нас тры спартыўныя школы-інтэрнаты.

Тут я падыйшоў да адказу на першую частку пытання— у якіх суадносінах знаходзіцца фізкультура і спорт?

Як вы ўжо, відаць, заўважылі, ва ўсіх афіцыйных дакументах ужываецца спалучэнне «фізкультура і спорт». І гэта не выпадкова.

У сваёй рабоце мы дабіваемся масавасці, мы хочам, каб фізічная культура і спорт увайшлі ў жыццё кожнага чалавека, робім усё неабходнае, каб фізічная дасканаласць была даступнай кожнаму члену нашага грамадства. А ўжо з масавасці вынікае майстэрства.

Мы не ставім задачу рыхтаваць «зорак». Майстры высокага класа ў нас у рэспубліцы ёсць, яны нам патрэбны, але яны выходзяць з людзей, якія займаюцца фізічнай культурай. Цяпер штогод мы ў сярэднім рыхтуем 300—400 майстроў спорту.

— Калі ўжо размова зайшла пра спорт, некалькі слоў пра дасягненні беларускіх спартсменаў за гады Савецкай улады.

— Толькі за апошнія 10 гадоў спартсмены Беларусі правялі больш за 260 спаборніцтваў з камандамі Еўропы, Азіі, Амерыкі. Усяму свету вядомы імё-

ны лепшых спартсменаў Савецкай Беларусі— А. Мядзведзя, А. Бяловай, Т. Папавой, Т. Лазаковіч і многіх іншых. Прадстаўнікі рэспублікі, напрыклад, у 1965—1970 гг. сорак пяць разоў завабавалі званні чэмпіёнаў свету і Алімпійскіх гульняў, 66 разоў становіліся чэмпіёнамі Еўропы і 230 разоў— чэмпіёнамі СССР.

Сёння ў Беларусі, налічваецца больш за два мільёны фізкультурнікаў. А да Кастрычніцкай рэвалюцыі мы мелі 23 аддзяленні спартыўных таварыстваў, у якіх займалася ўсяго каля тысячы чалавек.

Цяпер ёсць усё неабходнае для заняткаў фізічнай культурай і спортам: 1834 спартыўныя залы, 42 плавальныя басейны, 70 стадыёнаў, 8 500 баскетбольных і 19 706 валебольных пляцовак, 7 000 футбольных палёў і шмат іншых спартыўных збудаванняў. Няма праблемы і са спартыўным інвентаром.

А ў дарэвалюцыйнай Беларусі, можна сказаць, зусім не было спартыўных збудаванняў: пляцоўкі, прымітыўныя футбольныя палі, якія хутчэй нагадвалі пусты, былі толькі ў некалькіх буйных гарадах. У 1913 годзе ў Мінску было адкрыта аддзяленне таварыства «Санітас». Увесь спортінвентар гэтага аддзялення склаўся з насыпной штангі, 2 двухпудоўх гір і кавалка брызенту для заняткаў барацьбой (ім накрывалася пілавінне).

— Сапраўды, дасягненні нашых калектываў фізкультуры і спорту значныя. Але ж на нарадзе разглядаліся ў асноў-

ным пытанні далейшага росту фізкультурнага руху. Якія перспектывы развіцця фізкультуры і спорту ў рэспубліцы?

— Зусім натуральна, што поспехі ў любой справе не прыходзяць самі па сабе. Так і ў фізкультуры і спорце. Высокія вынікі не нараджаюцца адразу, добрага спартсмена трэба знайсці, выхаваць. І тут я хачу сказаць некалькі слоў аб новым Усесаюзным фізкультурным комплексе «Гатовы да працы і абароны СССР», уведзеным у жыццё па ўсёй краіне з 1 сакавіка гэтага года.

Упершыню Усесаюзны фізкультурны комплекс ГПА быў заснаваны ў 1931 годзе. Але з тае пары мінула ўжо шмат год. Жыццё ўносіць свае карэктывы. Наспеў час унесці змяненні і ў патрабаванні фізкультурнага комплексу.

І ў заключэнне хачу прывесці некалькі лічбаў з нашых планаў на будучае.

У пастанове рэспубліканскага актыву прадугледжваецца, што да канца дзевятай пяцігодкі ў Беларусі будзе 2,5 мільёна фізкультурнікаў і спартсменаў, мяркуецца падрыхтаваць 1 100 майстроў спорту, больш чым 2 мільёны 840 тысяч спартсменаў-разраднікаў, звыш 2 мільёнаў значкістаў ГПА. Будучы пабудаваны і абсталяваны 78 стадыёнаў, 555 спартыўных залаў, 27 басейнаў, шмат іншых спартыўных збудаванняў.

НА ЗДЫМКУ: месца правядзення буйнейшых міжнародных спаборніцтваў— Палац спорту ў Мінску.

НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ

ЗА АПОШНІ час у Воранаўскім раёне значна павялічылася колькасць укладчыкаў у ашчадныя касы. Да пачатку сёлёняга года агульная колькасць грашовых укладаў працоўных раёна перавысіла 5 мільянаў рублёў. Асабліва ўзрастае колькасць укладчыкаў сярод калгаснікаў. Цяпер яны складаюць прыкладна 70 працэнтаў з усіх, хто карыстаецца паслугамі ашчадных кас.

У калгасах «Гвардыя», імя Леніна, «Радунскі» і іншых гаспадарках раёна наладжана рэгулярнае пералічэнне грошай на ашчадныя кніжкі не пасрэдна з заробатнай платы.

Л. СЦЕФАНОВІЧ.

НОВЫ трохпавярховы будынак упрыгожыў цэнтр горада Рэчыцы. На вуліцы імя К. Маркса збудзена ў эксплуатацыю гарадская паліклініка. У прасторным памяшканні звыш сарака розных кабінетаў, у якіх устаноўлена сучаснае абсталяванне. Так, у зубным кабінце зманціравана ўніверсальная абзобольваючая ўстаноўка. У новай паліклініцы працуюць 129 высокакваліфікаваных урачоў, медсясцёр і малодшых медыцынскіх работнікаў.

П. РАДЗЕЧКА.

ПРОЗВІШЧА дэпутата Вярхоўнага Савета БССР Уладзіміра Яськевіча добра вядома ў Івацэвіцкім раёне. Звыш дзесяці год ён узначальвае калгас «Расія». За гэты час гаспадарка стала перадавой. З году ў год тут атрымліваюць

высокія ўраджай сельскагаспадарчых культур, вялікую колькасць малака і мяса. Спецыяліст высокай кваліфікацыі, Уладзімір Канстанцінавіч творча падыходзіць да выкарыстання асушаных зямель, праводзіць на іх навуковыя даследаванні.

Нядаўна Ул. Яськевіч абараніў дысертацыю на атрыманне вучонай ступені кандыдата энанамічных навук. Тэма яго работы — эфектыўнае выкарыстанне тарфянікаў.

П. МЕРГЕС.

ВЫДАТНЫ падарунак вучням вёскі Запасоча зрабілі рабочыя перасоўна-механізаванай калоны № 86 Жыткавіцкага раёна. Яны пабудавалі прыгожае двухпавярховае памяшканне васьмігадовай школы на 320 вучнёўскіх месцаў. Мясцовы калгас «Перамога» за грамадскія сродкі набыў для новай школы неабходнае абсталяванне.

Акрамя дзесяці кабінетаў-класаў, у школе ёсць актавая і спартыўная залы, буфет-столовая, піянерскі пакой, кабінет дамаводства, бібліятэка.

Новае памяшканне васьмігадовай школы збудзена ў эксплуатацыю таксама ў вёсцы Грычынавічы (саўгас «Ленінскі»).

І. НОВІКАУ.

ХУТКА міне два гады, як пры Пухавіцкім раённым доме культуры быў створан драматычны гурток. За гэты час яго калектыў паставіў два спектаклі: «Чырвоныя кветкі Беларусі»

В. Гарбацэвіча і «Трыбунал» А. Макаёнка. Гуртку прысвоена званне народнага тэатра. Цяпер трупы на чале з рэжысёрам В. Палухінай рыхтую пастаноўку камедыі Э. Брагінскага і Э. Разанава «Таварышы па службе». А да залатога юбілею Краіны Саветаў самадзейныя актёры вырашылі падрыхтаваць п'есу К. Сіманова «Салдацкая ўдава».

М. ШМАРЛОЎСКІ.

АДКРЫЦЕ беларуская нафта спрыяла распаўсюджанню на Палессі дзесяткаў новых спецыяльнасцей. Многія жыхары краю, асабліва моладзь, набылі прафесію шукальнікаў і здабытчыкаў «чорнага золата».

Ніна Тужык з вёскі Асавок прыйшла ў нафтагаздабываючае ўпраўленне «Рэчыцанафта» сем гадоў назад. За гэты час яна стала высокакваліфікаваным спецыялістам, таварным апэратарам нафтааналізу эстакады.

Побач з Нінай цяпер працуюць і яе сёстры — Тамара і Ганна. Дзяўчаты таксама атрымалі прафесію нафтапрацоўчыкаў.

Тамара стала наліўшчыцай нафты, а Ганна — машыністам помпавай станцыі. Ва ўпраўленні «Рэчыцанафта» працуе і чацвёртая сястра — Яўгенія. Яна — медсястра ў дзіцячым садзе, які належыць упраўленню. Хутка ў Рэчыцу вернецца яшчэ адзін член сям'і Тужыкаў — Мікалай. Пасля службы ў Савецкай Арміі ён зноў зойме сваё рабочае месца ў нафтапрацоўчым цэху.

Р. ПЯТРОЎ.

ГОРАД — СЯЛУ

Слова «зямля» для чалавека, які нарадзіўся ў вёсцы, азначае вельмі многае. І няхай ён даўно ўжо жыве ў горадзе, але ў думках часта вяртаецца ў родныя мясціны. Мо' таму з вялікім энтузіязмам успрынялі рабочыя некаторых мінскіх прадпрыемстваў прапанову выехаць на часовыя работы ў вёскі, каб дапамагчы сялянам хутчэй закончыць сябу.

Месца работы — Круглянскі і Бялыніцкі раёны Магілёўскай вобласці. Выязджалі на сваіх машынах, са сваімі трактарамі. Жадаючых паехаць у вёску было многа. Адабралі 50 трактарыстаў і столькі ж шафэраў. Былі тут рабочыя трактарнага, аўтамабільнага, камвольнага, інструментальнага, матарнага, станкабудуўнічага і іншых заводаў і камбінатаў Мінска.

Месяц палявых работ праляцеў непрыкметна. Вось што гаворыць аб рабоце мінскіх

шэфаў першы сакратар Круглянскага райкома КПБ Р. Шчарбінскага:

— Вясна сёлета для хлеба-робаў была нялёгка. Зямля глыбока прамерзла і адтаівала марудна. Таму і тэрміны на сябе, як кажуць, падганялі. Дапамога шэфаў была вельмі дарэчы. Да нас са сталіцы прыбылі трыццаць аўтамашын і трыццаць трактараў. Усе працавалі з ахвотай, і дапамога была надзвычай істотнай.

Вельмі ўдзячны шэфам за дапамогу і старшыня калгаса «Маяк» Л. Кананчук:

— Да нас прыкамандзіравалі Уладзіміра Мішчука, трактарыста-выправавальніка з Мінскага трактарнага завода. Хлопец на сваім трактары рабіў цуды. Заворваў па тры нормы за дзень, на культывацыі таксама даваў дзве нормы.

Добрыя водгукі аб рабоце мінскіх шэфаў давалася чуць і ў калгасе «Кастрычнік». Там

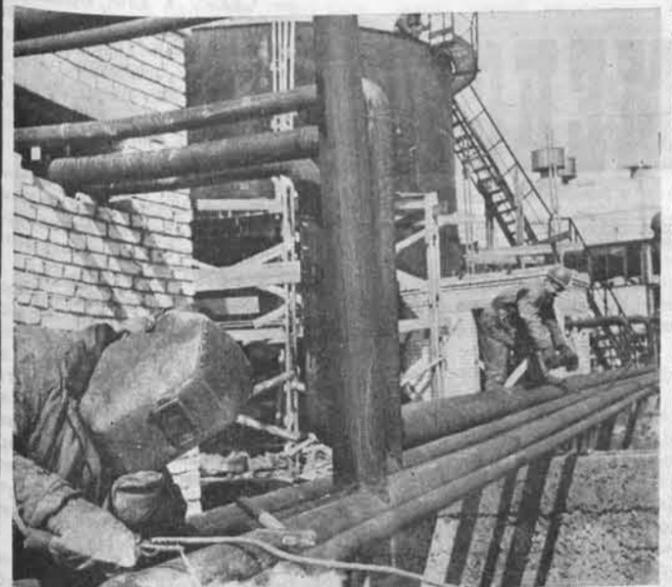
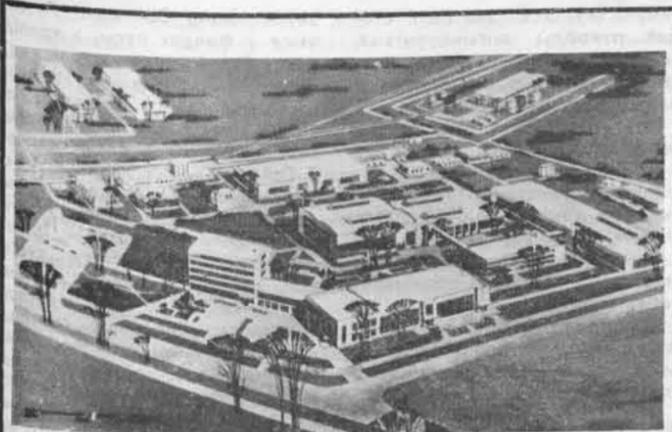
працаваў Міхась Бандарэнка. Яго накіравалі ў вёску з вытворчага аб'яднання цацак «Мір». Ён нарадзіўся ў Бярэзінскім раёне ў сям'і калгасніка. Таму, калі даведаўся, што механізатару запрашаюць у Круглянскі раён, вырашыў паехаць.

Добра працавалі ў вёсцы таксама заслужаны вадзіцель БССР Васіль Максімілішын, Адам Казлоўскі, Міхась Крук, Анатоль Самарскі, Яўген Масючэнка, Уладзімір Сянько, Генадзь Глебка і іншыя.

А вось выказванне інжынера-канструктара МТЗ А. Рашчанкі, які кіраваў групай трактарыстаў, што працавалі ў Круглянскім раёне:

— Нам вельмі спадабалася, што калгаснікі ў гэты самы гарачы час працуюць вельмі старанна. Прыемна, што мае таварышы не адставалі ад іх у рабоце.

В. СЛУШНІК.

Яшчэ адно буйное прамысловае прадпрыемства — завод бытавой хіміі — расце на ўскраіне Брэста. Першая яго чарга — корпус аэразолей — уступіць у строй ужо ў канцы бягучага года.

НА ЗДЫМКАХ: 1. Так будзе выглядаць новы завод. 2. Ідзе будаўніцтва вытворчых карпусоў. 3. Мантажнікі К. БОНДАР, Ю. БУСЕНЯ, С. КІРЫЛЬЧУК і С. КАЗЛЮК. Фота В. ГЕРМАНА.

УКЛАД У ФІЗІЧНУЮ НАВУКУ

У Мінску адбылася выязная навуковая сесія аддзялення агульнай фізікі і астраноміі Акадэміі навук СССР сумесна з аддзяленнем фізіка-матэматычных навук АН БССР.

Удзельнікі сесіі пабывалі ў даследчых інстытутах і ўстановах, пазнаёміліся са станам фізічнай навукі ў АН БССР, навуковымі праблемамі, якія распрацоўваюцца беларускімі вучонымі, іх актуальнасцю для развіцця вядучых галін эканомікі рэспублікі. З паведамленнямі аб навуковых напрамках даследаванняў у розных галінах фізікі выступілі вядучыя вучоныя АН БССР.

Вучоныя Акадэміі навук СССР азнаёмілі беларускіх навуковых працаўнікоў з асноўнымі навуковымі працамі, якія вядуцца ў інстытутах аддзялення агульнай фізікі і астраноміі. Вядучыя вучоныя краіны высока ацэньваюць стан фізічнай навукі ў Беларусі.

— У апошнія гады савецкая фізіка зрабіла значны крок наперад, асабліва ў оптыцы, — сказаў член прэзідыума Акадэміі навук СССР, лаўрэат Ленінскай і Нобелеўскай прэмій акадэмік Н. Басаў. — Гэта класічная галіна фізічнай навукі перажывае цяпер другое нараджэнне. Вялікі ўклад у яе развіццё ўносяць вучоныя АН БССР. Праводзіцца беларускімі фізікамі работы па оптыцы, у прыватнасці, нелінейнай, а таксама люмінесцэнцыі, спектраскапіі, квантавай электроніцы знаходзяцца на высокім навуковым узроўні, прыцягваюць увагу вучоных як у Савецкім Саюзе, так і за рубяжом. Вось некалькі прыкладаў. Пад кіраўніцтвам акадэміка АН БССР М. Барысевіча распрацаваны прынцыповыя новыя аптычныя фільтры, якія дазваляюць атрымаць з патоку святла інфрачырвоныя промні з пагэб-

най даўжынёй хвалі. Яны вельмі зручныя, эфектыўныя і знайшлі шырокае прымяненне ў навуцы і тэхніцы. Пад кіраўніцтвам акадэміка АН БССР В. Сцяпанавы створан клас новых лазераў, у якіх выкарыстоўваюцца арганічныя фарбавальнікі. Іх асаблівасць у тым, што можна плаўна змяняць даўжыню хвалі генеруемага святла. Беларускі Інстытут фізікі стаў вядучай даследчай установай у гэтай галіне навукі.

— Важнае значэнне для аналізу спектра «вогненнага слядоў» метэораў, — адзначыў член бюро аддзялення агульнай фізікі і астраноміі АН СССР, акадэмік В. Гінзбург, — маюць метады спектраскапіі нізкатэмпературнай плазмы (да ста тысяч градусаў Цэльсія), прапанаваныя акадэмікам АН БССР М. Ельшэвічам і членам карэспандэнтам АН БССР Л. Кісялёўскім. Акадэмік АН

БССР Ф. Фёдараў распрацаваў новыя тэарэтычныя метады вывучэння тонкіх аптычных уласцівасцей крышталюў.

Сур'ёзныя даследаванні вядуцца ў Інстытуце фізікі цвёрдага цела і паўправаднікоў пад кіраўніцтвам акадэміка АН БССР М. Сіраты. Асабліва трэба адзначыць распрацаваныя тут дакладныя метады вызначэння шчыльнасці электронаў у крышталях, работы ў галіне ферытаў, нізкіх тэмператур, нейтронграфічных даследаванняў. Яны ўяўляюць вялікую цікавасць для будовы тэорыі цвёрдага цела, якая дазволіць атрымліваць матэрыялы з зададзенымі ўласцівасцямі.

Гэтыя і іншыя работы сведчаць, што за апошнія 15 гадоў у Беларусі вырастае буйны навуковы фізічны цэнтр. Яго тэарэтычныя і эксперыментальныя даследаванні надзейна служаць паскарэнню тэхнічнага прагрэсу.

Зінаіда СЕМЧАНКА прыйшла працаваць на ферму пасля дзесяцігодкі. Зараз дзяўчына загадае жывёлагадоўчай фермай, калгаса «Чырвоны араты» Мсціслаўскага раёна.

НАКОНТ сямі цудаў свету спрачацца не стану. Што ёсць, то ёсць. Занатавана на скрыжалях гісторыі, апісаная падарожнікамі і паэтамі. Нават калі і хацеў бы — нічога не дадасі. А вось на-конт восьмага, б'юся аб заклад, магу сказаць сваё слова. Лічу, што маю не менш важкія падставы, чым тыя, хто намагаецца прапхнуць на гэце вакантнае месца, скажам, Ганконг, Таіці або Р'ю-дз-Жанейра.

Таму ўсіх, чыё хобі — калекцыяніраваць дзіўныя недарэчнасці, а таксама цікаўных да ўсяго турыстаў прашу адзначыць адкрыты мною ў джунглях заходняй цывілізацыі восьмы чуд свету. Падаю адрас: Бэлер-Менск, усяго некалькі дзясцяк міль ад Нью-Йорка.

На маю думку, усялякі чуд таму і называюць чудам, што ён унікальны. «Летняе селішча беларусаў Бэлер-Менск» таксама ёсць у свеце толькі ў адзіным варыянце. Каб мяне не прыперлі ў кут кліўлендскія беларусы са сваім «селішчам Полацак», скажу адкрыта і рашуча, што я не здамся і ўсё роўна буду стаяць на сваім. Бэлер-Менск адзіны можа прэтэндаваць на гэтую адметную ролю, а Полацак усяго толькі яго філіял, бо не мае той самай унікальнасці і належнага каларыту.

Бэлер-Менск непаўторны, як вясцячы сады Семіраміды. Толькі каштоўнасць яго не ў своеасаблівым барвах акаляючай прыроды і не ў пладах недагледжананага саду. Самы заштатны кавалак зямлі ў Штатах. І харчэўня самая звычайная, нават не нагадвае мюнхенскія піўныя. Затое ў Бэлер-Менск ёсць іншы козыр. Гэта, бадай, адзінае месца на зямлі, куды час ад часу спаўзаецца разам уся «краса» нацыяналістычнай цывілі. Характэрнай асаблівасцю гэтага збучвелага грамадства з'яўляецца тое, што іх храмометры паказваюць не толькі дакладную розніцу паміж маскоўскім і нью-йоркскім часам, але і наогул ідуць са спазненнем, прынамсі, на паўстагоддзя. А ходу гадзінніка ў Бэлер-Менску, вядома ж, адпавядае і ход думак, і палёт фантазіі насельнікаў гэтага «селішча».

Пагадзіцеся, такі анахронізм на кожным кроку не ўбачыш. А тут дзіва-дзіўнае — побач, пад самым носам у імпаднага XX стагоддзя.

Я хацеў бы папярэдзіць турыстаў, якія наважакца адправіцца ў Бэлер-Менск: не абвешвайцеся фотаапаратамі, не чапляйце на шыю кінакамер — лішні груз! — а бярыце алоўкі, блакноты, магнітафоны. Здымаць там няма чаго, а вось запісваць... Толькі спраўляйцеся!

Вы трапіце абавязкова ў Бэлер-Менск на «спартовыя сустрэчы». Яны тут ідуць без перапынку. Не толькі дзеля загарту кі тленнага цела, колькі дзеля гульні на публіку. Праграма «спартовых сустрэч» уключае ў сябе:

а) кан'юктурнае плаванне;

Вацлаў МАЦКЕВІЧ

СКОКІ Ў БЭЛЕР-МЕНСКУ

ФЕЛЬТОН

б) прапагандава-палітычныя скокі ўдаль і ўвысь;

в) кіданне зялезнай куляй антыкамунізма;

г) міжусобны пінг-понг.

Старыя нацыяналістычныя ваўкалакі, між іншым, добра валодаюць усімі гэтымі відамі спорту. На кожную сустрэчу яны бяруць з сабой і малады вывадак.

Пакуль Еўка Пашкевічанка, Юрка Азарка, Раіса Станкевічанка, Ганна Бартулянка ды іншыя, яшчэ зялёныя ў нацыяналістычных справах нашчадкі, прымерваюцца ды бяруць разгон, сплешавелыя «дзеячы» на сваёй пляцоўцы паказваюць сілу і спрыт.

Цяперашні «беларускі дараднік у аддзеле нацыянальнасцяў рэспубліканскага камітэту ў Вашынгтоне» Станіслаў Станкевіч, нягледзячы на свае 200 фунтаў з гакам і цяжкі груз нядаўняга мінулага, адважна скідае арыўскія споднікі і, пераапрунуўшыся ў амерыканскія шорты, рашуча заплывае вочы і плыве па хвалях удачы, на хаду перакрайваючы сабою тэорыю «сяброў беларускай нацыі». У канчатковым выглядзе яна прагучала са старонак «беларуса» так: «...падсаветкія народы ня чуоўца задаволенымі

із свае долі, чакаюць чагосьці лепшага, летуцця пра новыя зьмены. Беларускі народ, сярод якога ці мала яшчэ былых амэрыканцаў (!!), а сяння й шмат суродзічаў у Амэрыцы, звязвае свае надзеі на лепшую будучыню з Амэрыкай, ад Амэрыкі чакае здзяйснення заветных лятученняў».

Але «камуністычныя верхаводы», вядома ж, не спяць у шапку. Яны ўсё паставілі на карту, каб толькі «захістаць веру беларускага народу ў Амэрыку, а традыцыйныя сімпатыі да яе замяніць нянавісцяй».

Назіраючы за тым, як пан

камуністаў! Усё гэта былі старыя рэкорды антыкамунізма, на вынаходніцтва якіх у часы канфрантацыі не надта сушылі мазгі і без таго пустыя качаны.

І тут разбегся Стась, ды так скочыў, што аж селязёнка, як у жарбачыка, ёкнула. Яго камбінаваны прапагандава-палітычны скок увісь з адначасовым кічком удалы варта паглядзець у замаруджанай здымцы. А выглядае ён надта ж арыгінальна:

«Саветы ўзапраўды плянуюць справакаваць у бліжэйшы час вайну, зразумела такую, каб сябе паказаць у ёй не агрэса-

заўся айцец Войтанка. Путаючыся ў фалдах расы, з крапідам і балейкай свяцонай вады ў абедзвюх руках і ратарным выданнем свайго «Змагара» пад пахай, настаяцель БАПЦ падбегаў шыбаваў са сваёй царквы ў Гайланд-парку нацыянікі ў Бэлер-Менск. Крыху ачомушыся ад стамляючай хады і пераноскі непасільных ідэй, былі «фюрэр» «Слонімскага кур'ера», давераная асоба слонімскага габітскамісара, першы бургамістр Баранавіч, старшыня Самапомачы, а цяпер святар і выдавец у адной асобе, акрапіў «Змагара», сатарвыі малітву ды, закасаўшы рукавы, пачаў такі кулі адліваць, што аж раты ўсе паразяўлялі.

— Скажу я вам, брація, — пачаў нараспей айцец-«фюрэр», — што надоечы бачыў вешчы сон. Не буду гаварыць, што за сон, скажу пра мой выснаў: пара збірацца гуртам і рушыць у вызвольны наступ на Беларусь...

— Хто мы і чаго мы хочам? — засаплі Родзька з Гутырчыкам, што стаялі на варце пры бел-чырвона-белым сцягу і парадкам ужо стамліся.

— ... хто мы і так усім вядома, — усё больш распалаяся «святар», — а хочам мы Вялікага княства Беларускага ад мора да мора. На Хмаравай гэцэці яно, на жаль, толькі ад Ражыцы да Пінска і ад Ржэва да Варшавы. А каму Хмара прадаў Беларускае мора? Даказана — не даказана, а Беларускае княства мае марскую мяжу ад Нёмана да Віслы...

— А хто ёсць такі Войтанка са сваім «Змагаром»? — ускочыў задзеты за жывое Хмара. Але «святар айцец» ахаладзіў яго крапідам.

— Прашу не чапаць майго «Змагара», бо гэта першы і адзіны часапіс збройна-рэзюмовага змагання з ворагамі нашага народа... От, збіў толькі з думкі, нячысіцкі... Дык працягваю. Надоечы, пакапаўшыся ў галаве, я зрабіў надзвычайнае адкрыццё: мы маем аж двух святых Беларускага мора — Войцеха Адальберга і нямецкага біскупа Бруна, якія жылі ў Прусіі. Я занёс іх абодвух у спісы беларускіх святых і прапаную 23-га сакавіка зацараваць «святаям Беларускага мора».

Перадхнуўшы, айцец Войтанка пачаў адліваць новыя «зялезныя кулі».

ПРИНЦИПАЛЬНОСТЬ И ДЕЙСТВЕННОСТЬ

Крупнейшие внешнеполитические события, которыми так богаты последние недели, вновь и вновь показывают, сколь велик международный авторитет Советского Союза, ещё глубже раскрывают значение Программы мира, принятой XXIV съездом КПСС. Предназначение Программы мира успешно претворяется в жизнь, и это имеет самые благоприятные последствия как для советского народа, так и для народов других стран, раскрывает новые перспективы в международной жизни.

В политике нашей партии и Советского государства теснейшим образом сочетаются меры по созданию наиболее благоприятных внешних условий для коммунистического строительства внутри страны с шагами, направленными на поддержку всех народов, ведущих борьбу за свободу и независимость, за демократию и национальное освобождение. Развитие братской дружбы и сотрудничества с социалистическими странами неразрывно соединяется в этой политике с широким международным сотрудничеством, с углублением взаимовыгодных связей со всеми стремящимися к этому государствами. Решительный от-

пор любым актам империалистической агрессии и оказание действительной помощи народам, подвергшимся агрессии, взаимодействуют с конструктивной программой борьбы за отказ от применения силы в международных отношениях, за разоружение.

Короче говоря, во внешней политике Страны Советов органически сочетается принцип пролетарского, социалистического интернационализма с принципом мирного сосуществования государств с различным социальным строем, борьбой за мир, за предотвращение новой мировой войны. Уже в самом этом сочетании отражается неразрывная связь внутренней и внешней политики Коммунистической партии, национальных и интернациональных задач советского народа.

Такая связь органична и закономерна, ибо речь идет о внешней политике социалистического государства, о политике страны, ведущая роль в которой принадлежит рабочему классу. Рабочий класс глубоко интернационален в самой своей основе. Более того, он выражает — экономически и политически — интересы всей массы трудящихся. Естественно поэтому, что внешняя политика первого в истории рабочего государства полностью соответствует интересам как советского народа, так и широчайших трудящихся масс во всем мире.

Важно и другое: именно на новый общественный строй, на социалистическое государство история возложила решение задачи освобождения человечества от войн, которые всегда висели над народами как дамоклов меч. Как известно, К. Маркс еще столет тому назад подчеркивал, что в противоположность политическому безумию старого общества международным принципом нового общества будет мир.

И весь ход событий на мировой арене показывает, сколь пророческой была эта мысль. Глубоко симптоматично, что первым государственным актом первой в истории победоносной социалистической революции, рожденной в огне одной из самых разрушительных войн, которые знало человечество, был Декрет о мире.

«Вопрос об империалистических войнах», — указывал В. И. Ленин, — «стал краеугольным вопросом всей политики всех стран земного шара. Это вопрос жизни и смерти десятков миллионов людей». Еще во время первой мировой войны Ленин в полной мере оценил угрозу подрыва самих условий существования человеческого общества, порожденную быстрым наращиванием разрушительной силы оружия. Вторая мировая война, принесшая человечеству в пять раз

больше жертв, чем первая, и, главное, последующая революция в военном деле, связанная с созданием ракетно-ядерного оружия огромной разрушительной силы, полностью подтвердили всю реальность этой угрозы.

Естественно, что коммунистические партии, воплощающие ум, честь и совесть эпохи, не могли не сделать из этого должных выводов. Международное коммунистическое движение провозгласило борьбу против мировой термоядерной войны самой гущей проблемой нашего времени, важнейшим звеном единых действий всех демократических, антиимпериалистических сил.

Сделал из этого все необходимые выводы и Советский Союз. Самоотверженными усилиями науки и индустрии, ученых и рабочего класса в стране были созданы первоклассная атомная и ракетная промышленность, обеспечившие Советские Вооруженные Силы самым совершенным оружием. Тем самым был положен конец «атомной дипломатии» США, была выбита самая основа империалистической «политики силы». И, главное, была воздвигнута надежная преграда на пути мировой ракетно-ядерной войны: для тех, кто попытался бы развязать такую войну, она превратилась бы в самоубийство.

Вместе с тем на протяже-

нии всего послевоенного периода Коммунистическая партия и ее Центральный Комитет, Политбюро ЦК вели упорную, напряженную, трудную и вместе с тем весьма ответственную борьбу за ограничение гонки вооружений вообще и ракетно-ядерного оружия в особенности, за ядерное разоружение. Нашему государству всегда были чужды концепции, что прочный мир может быть обеспечен на основе «равновесия страха».

При самой активной роли Советского Союза были заключены договоры о запрещении испытаний ядерного оружия в трех средах (за исключением подземных, — 1963 год), о нераспространении ядерного оружия (1968 год), о запрещении размещения ядерного оружия на дне морей и океанов (1971 год).

Во время недавно закончившихся советско-американских переговоров в Москве Генеральным секретарем ЦК КПСС Л. Брежневым и Президентом США Р. Никсоном подписаны Договор об ограничении систем противоракетной обороны и Временное соглашение о некоторых мерах в области ограничения стратегических наступательных вооружений. Это документы первостепенной важности. Значение их, коротко говоря, состоит в следующем:

во-первых, СССР и США со всей определенностью зая-

СТРАНА ГИГАНТСКИХ СВЕРШЕНИЙ

Под руководством Коммунистической партии Советское многонациональное государство успешно претворяет в жизнь гигантскую экономическую и социально-политическую программу строительства коммунизма. В государственном планировании народного хозяйства

страны гармонически сочетаются общесоюзные и республиканские, интернациональные и национальные интересы всех советских народов. Забота о повышении благосостояния человека остается главной целью всех экономических программ Советского государства.

Первое, чем поражает воображение 9-й пятилетний план развития народного хозяйства на 1971—1975 годы, — это масштаб цифр. Около 700 миллионов тонн угля, 500 миллионов тонн нефти, свыше триллиона киловатт-часов электроэнергии — при характеристике этих задач невольно приходят на ум определения «грандиозные», «колоссальные», «впечатляющие». Приведенные цифры отражают реальную действительность, а именно: Советский Союз является одной из мощнейших держав нашей планеты.

Экономический рост в СССР происходит непрерывно. В странах капитала экономика развивается крайне неравномерно, что порождает общую нестабильность, приводит к разорению и обнищанию народных масс. Темпы прироста промышленного производства в Западной Европе в 1951—1970 годах резко колебались от 1 до 9 процентов в год, во всем капиталистическом мире они упали с 7,4 процента в 1969 году до 2,1 процента в 1970 и до 1 процента в 1971 году. В стране «экономического чуда» Японии темпы прироста снизились в 1971 году до 5 процентов в год. В Советском Союзе за последние 20 лет валовой прирост продукции стабильно держался на уровне 8—12 процентов ежегодно.

Вступив в стадию развитого социализма и располагая мощной индустриальной базой, Советский Союз все большее внимание уделяет интенсивному развитию экономики, когда первостепенное значение приобретает не количество, а качество продукции. Кроме того, девятый пятилетний план впер-

вые выдвигает в качестве основной задачи не производство средств производства, а удовлетворение материальных и духовных потребностей трудящихся.

Внушительные темпы промышленного роста первых пятилеток (до 20 процентов в год) уступили более умеренным темпам (8—12 процентов), но в то же время советская промышленность стала более комплексной и модернизированной, лучше оснащенной. При этом темпы прироста промышленной продукции в СССР остаются более высокими и гораздо более стабильными, чем в развитых капиталистических странах.

Все это симптомы развития, замечательного своей плановостью. Советской экономике не свойственна скачкообразность развития; она растет непрерывно и равномерно, и в этом явный признак ее здоровья.

Успешному развитию советской экономики во многом способствует стабильность советской валюты.

В начале 1961 года золотое содержание рубля было установлено в размере 0,987412 грамма. На основании этой цифры Госбанк СССР устанавливает твердый обменный курс рубля по отношению к иностранным валютам.

Стабильность рубля гарантируется не только его постоянным золотым содержанием. Непрерывно возрастает покупательная способность советских денег. В первые послевоенные годы в СССР происходило значительное снижение розничных цен. Вследствие этого целью экономической политики стала

стабилизация цен на среднем уровне, а уровень жизни населения поднимался в основном за счет увеличения заработной платы, повышения пособий, пенсий и т. п.

После установления стабильных средних цен на товары и услуги доход советских трудящихся непрерывно возрастал. В 1966—1970 годах средняя зарплата рабочих и служащих увеличилась на 26 процентов. В целом за последние 15 лет увеличение заработной платы в СССР составило 69 процентов. Одновременно происходило увеличение расходов государства и отдельных предприятий на социальные нужды: образование, медицинское обслуживание, строительство детских садов и яслей, предоставление пенсий и пособий временно нетрудоспособным и т. д. В 1955—1970 годах расходы на эти цели возросли в 4 раза.

Стабильность советского рубля гарантируется также сбалансированностью государственного бюджета.

Что касается требования улучшать качество товаров, то оно в принципе не ново, но сейчас приобретает первостепенную важность.

То же самое можно сказать и о производительности труда: лозунг был выдвинут еще Лениным, но планы, выработанные в 70-х годах, уже не ограничиваются указанием цифры общего роста (36—40 процентов в промышленности). Задания по повышению производительности труда варьируются в зависимости от отраслей производства.

Планы девятой пятилетки уделяют большое внимание географически равномерному

развитию экономики. Продолжается развитие ускоренными темпами среднеазиатских республик: промышленную продукцию Узбекистана планируется увеличить на 46—49 процентов, Туркмении — на 55—58 процентов, Казахстана — на 57—60 процентов. В Белоруссии производство должно увеличиться на 53—56 процентов, в Молдавии — на 56—59 процентов, в Армении — на 60—63 процента.

Девятый пятилетний план подчеркивает необходимость повышения эффективности общественного производства, что является «основной линией экономического развития страны на ближайшие годы, так и на длительную перспективу, важнейшим условием создания материально-технической базы коммунизма». Роль, отводимая пятилетним планом экономикоматематическим методам управления и планирования, использованию электронно-вычислительной техники, свидетельствует о большой смелости замыслов советских экономистов.

XXIV съезд КПСС особенно обратил внимание на необходимость расширить участие трудящихся в управлении экономикой и общественной жизнью, и это не случайно: задачи, поставленные перед страной, требуют развития инициативы широких масс. С одной стороны, необходима централизованная экономическая политика, координация хозяйственной деятельности республик и промышленных районов, с другой — воспитание масс, выработка у них широкого понимания общегосударственных проблем и способности решать в соответствии с этим конкретные задачи, иными словами, осуществлять подлинное руководство.

Главная задача текущей пятилетки — и в этом новизна девятого плана — «обеспечить значительный подъем материального и культурного уровня жизни народа на основе высоких темпов развития социалистического производства, повышения его эффективности, научно-технического прогресса и ускорения роста производительности труда». Ясно, что

забота о человеке — главенствующая цель всех экономических программ Советского государства.

Не хлебом единым жив человек, и социалистическое производство — это не самоцель. Смысл его в том, чтобы делать жизнь людей лучше. Квартплата в СССР так низка, что даже не покрывает расходов по содержанию зданий. Советским молодым людям так же невозможно вообразить безработицу, как, скажем, нам — крепостное рабство. Хорошо ли мы себе представляем, что значит жить, все время имея работу, а по достижении преклонного возраста — пенсию, знать, что твои дети смогут учиться, где они захотят, что ты можешь всегда иметь жилище и бесплатное медицинское обслуживание?

Нам трудно представить себе жизнь в стране, где конкуренция и соперничество уступили место солидарности.

Мы вовсе не стремимся описать некий рай, в котором нет трудностей и проблем. Речь идет об обществе, в котором надежда на постоянное улучшение жизни основана на опыте небывалых социально-культурных достижений. Удовлетворение общественных потребностей рождает новые потребности. Те, кто получил образование, испытывают потребность в более богатой духовной пище. Те, кто является хозяином средств производства, стремятся их совершенствовать. Так возникают новые потребности и новые стимулы, ведущие к прогрессу.

Сейчас в Советском Союзе во всех звеньях общества, от предприятия до правительства, наряду с планами развития производства вырабатываются планы социального развития. Они включают научное изучение условий жизни людей и конкретные меры по их улучшению. В отличие от трудящихся капиталистических стран, которым знакомы тревога за будущее и ухудшение условий жизни, советские люди уверены в завтрашнем дне, у них есть надежные гарантии непрерывного прогресса.

«ФРАНС НУВЕЛЬ», ПАРИЖ.

НА ВЯЛІКІ ПАКАЗ

У гэтай калекцыі сабрана лепшае, што зроблена таленавітымі рукамі народных умельцаў. Яна будзе экспанавана на ўсесаюзнай выстаўцы народнай творчасці, прысвечанай 50-годдзю ўтварэння Саюза ССР. Калекцыя накіравана ў Маскву, на адрас ВДНГ.

...Амаль у кожным доме вёскі Моталь Іванаўскага раёна Брэсцкай вобласці стаяць кросны. З пакалення

Моцнае сяброўства звязвае беларускі горад Брэст і украінскі Луцк. Нядаўна брэсцчане цёпла прымалі гасцей з Валыні. Украінскія сябры прынялі ўдзел у свяце «Брэсцкая вясна».

НА ЗДЫМКУ: ансамбль танца «Валынянка» на свяце «Брэсцкая вясна».

Фота В. ГЕРМАНА.

ў пакаленне перадаюць майстрыхі сакрэт пераборнага ткацтва. На кожнай выстаўцы вырабы іх карыстаюцца нязменным поспехам. На гэты раз у Маскве мотальскіх майстрых будучы прадстаўляць сваімі ручнікамі А. Шыкалай і В. Гарашчук.

Яшчэ старажытныя ганчары рабілі хатнія рэчы са звычайнай гліны, пракурваючы яе дымам. Цяпер званы, гарнікі, кубкі, зробленыя такім метадам, называюць чорнагліняванай керамікай. Ім дасканала валодае жыхар горада Пружаны А. Такарэўскі. Яго вырабы таксама адабраны для паказу на выстаўцы.

Сярод адпраўленых у Маскву — арыгінальныя вырабы з саломкі відомай майстрыхі з Брэста В. Гаўрылюк, і магіляўчанкі Е. Арцёмлена.

СЦЕЖКА ПАЭТА

Малады беларускі паэт Мікола Чарняўскі піша для дзяцей. Ён — аўтар некалькіх зборнікаў. Але на гэты раз сваю кніжку «Чалавечнасць», якую выпускаў у канцы мінулага года выдавецтва «Беларусь», паэт адрасаваў сталаму чытачу.

«Дарослая» кніга дзіцячага паэта... Да маленькага чытача, школьніка М. Чарняўскі знайшоў сваю сцежку. Многія яго вершы палюбіліся дзецям. А які лёс напаткае новую кніжку? Ці стане яна добрым, цікавым субяседнікам? А мо-

жа пройдзе выпадковым сустрачным?

Перада мной новы зборнік М. Чарняўскага. Паволі гартаю яе старонкі. Неяк самі сябой запамінаюцца «снапы мядзяных каласоў», дубровы, што здаюць экзамены «на шум і птушак гаману», і тое, як «па лагчынах, узмежках волакам туман бараду валачэ», як «вудзіць зоры цыбаты лязняк».

Такіх трапных дэталей, знаходак на старонках кнігі рассыпана шмат. Яны, нібы знічкі, вабяць чытача. Але кнігу перш за ўсё характарызуе яе змест, ідэйная і тэматычная накіраванасць. З верша ў верш аўтар вядзе нас у свет сваіх пацужыў і перажыванняў. Яго хвалюе родная прырода. Яна выступае як камертон на строю чалавека:

Як лёгка дыхаецца ў маі Ідзеш—ляціш, не чуеш ног. І сам, здаецца, падростаеш, Як маладзенькі той мурог.

Напэўна, не знойдзеш паэта, які не прысвяціў бы ўзнёслых сыноўніх радкоў роднаму дому, той дарозе, якая вывела яго ў свет. Не выключэнне і М. Чарняўскі. Аднак ён не паўтараецца, у яго свой паварот думкі. Няхай сабе, заяўляе паэт, «нам робіцца ўсё абывакава трохі: старыя традыцыі, песні народныя...», ды толькі, дзе хто з нас не быў бы, заўсёды цягне і будзе вечна цягнуць да сябе родны кут, «каб заповітнае штосьці ў сэрца ўзяць».

Аўтар умее ў некалькіх радках сказаць многае. Вось верш «Цішыня». Усяго чатыры радкі:

Яна вясёлым жаўранкам звініць І водзіць нас штораніцы на працу.

О, як жа прагнуць людзі цішыні!

І як яе чамусьці ўсе бяцця. Вялікае месца ў кнізе займае роздум аб жыцці і справа бацькоў, старэйшага пакалення. Паэт звяртаецца да гістарычнага мінулага сваёй Радзімы. Ён шчыра гаворыць аб тым, як у Крымлёўскім кабінце Леніна простыя беларускія сяляне

Упершыню Людзьмі сябе адчулі Яны за простым Дарагім сталом.

З удзячнасцю піша аўтар аб бацьках, якія ў «баях адстаялі вясну». Не ўсім было суджана вярнуцца з вайны. Амаль кожная савецкая сям'я

кагосьці не далічылася: бацькі ці брата, сына ці мужа. Яшчэ і зараз «карчу, што ўпіраецца надта», удава «адбівае паклоны раз-пораз». І толькі іншы раз, калі суседзі «мужа ўспомняць... добрым словам», у яе руках палягчы сякера.

А жыццё не стаіць на месцы. Справа бацькоў, як сцяг, дахапілі нашчадкі і панеслі далей. Лірычны герой паэта, аднаго-дак сыноў тых, хто бараніў Радзіму, прыняў заповіт бацькоў:

У сталасці ж насеннем дробным Раллю гадоў не засявай

Не пакідай пустою ніву. Перагортваючы апошнюю старонку зборніка, можна з упэўненасцю сказаць: паэт знайшоў сцежку да сэрца чытача. Ул. ФАМІН.

ПЕСНЯЮ СЛАВІМ ЖЫЦЦЁ

70 ГОД З ДНЯ НАРАДЖЭННЯ ЯЗЭПА ПУШЧЫ

Прабываюся праз гущар пражытых гадоў да свайго даўняга знаёмства з вядомым беларускім паэтам Язэпам Пушчам.

Ён нарадзіўся ў вёсцы Каралішчавічы ля Мінска, вучыўся ў сельскай школе, а пасля паступіў у Мінскае двухкласнае вучылішча. Бацькам так хацелася, каб іх меншы сын Язэп, які добра браўся да навукі, выйшаў хоць на якога-небудзь чыноўніка.

Ён скончыў рэальнае вучылішча пасля Кастрычніцкай рэвалюцыі. Шырокія дагляды расхінуліся перад вясковым хлопцам. У аўтабіяграфічных нататках Язэпа Пушчы ёсць такі запіс: «Я тады ў рэвалюцыйных падзеях не разбіраўся, але ўсё ж адчуваў, што прыйшло ў жыццё вялікае нацыянальнае і сацыяльнае абуджэнне».

Літаратурныя інтарэсы пачалі працягвацца ў хлопчыка яшчэ ў школе. У 1918 годзе ён упершыню прачытаў зборнік вершаў Янкі Купалы «Шляхам жыцця», які зрабіў на юнака вялікае ўражанне і абудзіў у яго душы пачуццё нацыянальнай самасвядомасці. А трохі пазней адбылася незабыўная сустрэча з Міхасём Чаротам.

Пасля вызвалення Беларусі ад беларускай бурна пачала развівацца беларуская савецкая культура. Ствараліся школы, наспела вялікая патрэба ў настаўніках. Арганізаваліся курсы беларусказнаўства. На гэтых курсах залічыўся і Язэп Пушча. Часта наведвалі курсантаў Янка Купала, Цішка Гартны, Януб Колас, Змітрок Бядуля. На курсах былі створаны гурткі драматычны і літаратурны.

Пасля курсаў Язэп Пушча накіроўваецца на працу ў Мазырскі акруговы аддзел народнай асветы на пасаду інспектара. Шмат ён зрабіў у справе арганізацыі беларускіх школ, пабываў у самых глухіх мясцінах Палесся, сустракаўся з настаўнікамі, намагаўся разабрацца ў новых праграмах навучання, якія школам прапанаваў Наркамасветы БССР. Стараннасць маладога педагога была заўважана, і Язэпа Пушчу прызначылі інспектарам школ Мінскага павета.

У рэдакцыі газеты «Савецкая Беларусь», рэдактарам

якой быў Міхась Чарот, аднойчы сустрэліся Алесь Дудар, Адам Бабарэка, Нічыпар Чарнушэвіч, Язэп Пушча, Міхась Зарэцін. Нарадзілася ідэя стварэння першай літаратурнай арганізацыі «Маладзінка». Малады і энергічны Міхась Чарот гарача ўзяўся за гэту справу. У 1923 годзе ініцыятыўная група пісьменнікаў абвясціла сваю дэкларацыю. Неўзабаве выходзіць першы нумар часопіса «Маладзінка». Друкуюцца вершы і Язэпа Пушчы.

Паэзія Пушчы таго часу моцна была звязана з фальклорам — з невычэрпнай песеннай крыніцай. Яна была выразная і простая, будавалася на багатай вобразнасці і дакладнай маляўнічасці. Гэта было засваенне найчысцейшых вытокаў фальклорнай метафарычнасці.

У 1925 годзе Язэп Пушча паступіў на вучобу ў Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт. Ён хацеў уведаць як мага больш і ў 1927 годзе ўжо хадзіў перад Наркамасветы БССР аб пераводзе яго на вучобу ў Ленінградскі ўніверсітэт. Наркамасветы БССР пайшоў насустрач хадзіўству і нават вызначыў паэту персанальную стypендыю. Язэп Пушча разам з сям'ёй пераязджае ў Ленінград.

У час канікулаў паэт заўсёды прыязджаў у сваю родную вёску Каралішчавічы. З вялікай ахвотай ён разам з братамі ўлетку хадзіў касьці, а зімой ездзіў у лес па дрэвы.

У трыцятая гады Язэпу Пушчу давялося працаваць бухгалтарам лягаса ў Свярдлоўскай вобласці, але хвароба лёгкіх прымусіла яго шукаць работы на поўдні, і ён пераязджае ў саўгас «Джэмэ-нэ» Анапскага раёна, працуе рахункаводам і бухгалтарам. У 1942 годзе Я. Пушча стаў курсантам ваеннага вучылішча. З арміі быў звольнены з прычыны слабога здароўя і да 1957 года працаваў настаўнікам і дырэктарам школы ў горадзе Чаадаева Уладзімірскай вобласці.

Пасля доўгай ростані я зноў сустраўся з Язэпам Пушчам вясенню 1956 года ў рэдакцыі часопіса «Маладосць». Спатканне было радаснае, тым больш, што мы

прыйшлі ў рэдакцыю з новымі сваімі вершамі. Мне здалося, што з выгляду Пушча зусім не змяніўся. Тая ж ветлая ўсмішка, той жа голас і востры позірк праз ледзь прыплюшчаныя павекі. Ён сказаў мне, што ўсё яшчэ настаўнічае ў Чаадаева і прыехаў сюды ў час канікулаў з новымі вершамі. Гутарка была сяброўская і вельмі шчырая.

Вярнуўшыся з Чаадаева ў Мінск, Язэп Пушча атрымаў кватэру на ўскраіне горада, там, дзе зараз Камсамольскае возера. Пачаўся новы перыяд у жыцці паэта. У друку з'яўляліся яго вершы і паэмы, поўныя маладой бадзёрнасці. Ён адгукаўся на ўсе падзеі часу і ў захапленні зноў радаваўся вясне і сонцу, полю і лесу...

У 1960 годзе выдавецтва «Беларусь» выпусціла зборнік выбраных твораў Язэпа Пушчы. Крытыка прыхільна сустрагла выданне гэтай кніжкі, адзначаючы актыўнасць створанага і паэтычнае майстэрства аўтара. Але якраз у часы найвялікшага творчага ўздыму паэт цяжка захварэў. Доктары не дазвалялі яму ўставаць з пасцелі і выходзіць з хаты. Аднойчы я прыйшоў да яго ўжо на змрок. Я толькі адчыніў дзверы, а ён ужо здалёк крычыць мне:

— Здарова, браце! Зусім дарэчы сёння ты заглянуў да нас. Свята ў нашай хаце, ды не малое. Атрымаў я з выдавецтва аўтарскія экзэмпляры майго новага зборніка вершаў «Пачатак легенды».

Пакуль мы гарталі новы зборнік, гаспадыня Станіслава Эдуардаўна хуценька накрывала стол. Гасцінасць беларускіх паэтаў, асабліва іх жонак, традыцыйна ідзе ад вялікага жыццялюбца Янкі Купалы і яго вернай сяброўкі Уладзіславы Францаўны.

Я не аднойчы бываў у Пушчы разам з Юркам Гаўруком, з Сяргеем Грахоўскім. А ў час чацвёртага з'езда пісьменнікаў Беларусі мы нават завіталі да Пушчы цэлай «дэлегацыяй»: Алесь Звонак, Алесь Кучар, Ілары Барашка. Пушча любіў сяброў і быў рады кожнаму, хто не мінаў яго, цаніў дружбу.

Мікола ХВЕДАРОВІЧ.

Беларускія кінематаграфісты стварылі цікавыя фільмы, прысвечаныя людзям Мінскага аўтазавода. У дакументальных, навукова-папулярных і тэлевізійных стужках яны імкнуліся паказаць працоўныя будні аўтазаводцаў, расказаць аб стваральніках праслаўленых на ўвесь свет МАЗаў. І вось на экраны выйшла мастацкая кінакарціна «Міравы хлопцы», пастаўленая па сцэнарыю Ціхана Няпомнячага рэжысёрам Юрыем Дубровіным.

Наваколле Мінска. Зіма. Гучыць песня пра бярозы. На лыжні двое — інжынер Віктар Логінаў і яго нявеста. Звычайны выхадны дзень, звычайная заградна прагулка. А раніцай Віктар прыдзе на завод, і яму скажуць, што ён камандзіруецца ў далёкую афрыканскую краіну як тэхнічны прадстаўнік Мінскага аўтазавода. Праз тры дні Логінаў, сышоўшы з трапа самалёта, трапіць у неверагодную спякоту.

Фірма, якая купляе грузавікі, заклапочана. Ёй прапанаваў свае машыны не толькі наша краіна, але і ЗША, ФРГ, Англія, Італія. Чые машыны лепшыя! Вырасана наладзіць аўтаралі з удзелам усіх канкурэнтаў. Раптам трапічная ліхаманка зваліла савецкага гоншчыка Атара. Яго месца за рулём займае не гоншчык, а тэхнічны прадстаўнік завода Віктар Логінаў.

Многія прадстаўнікі замежных фірм былі зацікаўлены ў тым, каб Логінаў прайграў у вельмі цяжкай барацьбе. Нялёгка было яму пераадолець усе перашкоды і перамагчы сваіх сапернікаў у спаборніцтвах і, самае галоўнае, — у маральным паядынку.

Я. КРУПЕНЯ.

НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма «Міравы хлопцы». Артыст М. АЛЯЛІН у ролі Логінава.

«СПЯВАЕ ДОБРА НАША ЗВАРШЧЫЦА...»

Гледачы сядзелі, затоена прыліхля. Сотні зачараваных позіркаў былі скіраваны на сцэну. А калі песня скончылася, гримнулі апладысменты. На сцэну ляцелі жывыя кветкі, чуліся воплі: «Малайчына, Валя! Бравал!» А мужчына, які сядзеў непадалёку ад мяне, з горарам вымавіў: «Гэта ж наша, заводская. А цяпер, бач, і спявае добра наша зваршчыца».

А Валянціна Садоўская ўсхвалявана прыціскала рукі да сэрца, і па ўзрушаным твары і вільготным бляску вачэй было відаць, якая яна шчаслівая. ...У школе дзяўчынка актыўна ўдзельнічала ў мастацкай самадзейнасці. Выкладчыкі прадказвалі ёй будучыню матэматыка, бо гэта быў любімы прадмет Валі, але яна марыла стаць спявачкай. Пасля заканчэння школы вырашыла ехаць у Ленінград, каб сур'эзна вучыцца спяваць. І вось семнаццацігадовая дзяўчына перад экзаменатарамі Ленінградскага музычнага вучылішча імя Глінкі. Але толькі прыродных здольнасцей і гарахага жадання стаць артысткай было недастаткова, каб вытрымаць строгі конкурсны экзамен.

Палюбіўся Валі Ленінград, і яна вырашыла застацца ў ім жыць і працаваць. Убачыўшы аб'яву аб наборы ў тэхнічнае вучылішча па спецыяльнасці электразваршчыкаў, падала туды заяву.

Ленінградскі Адміралцейскі суднабудаўнічы завод — прадпрыемства славутае. Валі пашанцавала працаваць сярод знакамітых карабеляў. Будавала акіянска судны, сярод якіх, дарэчы, быў і першы атамны ледакол «Ленін». Працуючы на заводзе, займалася ў калектыве мастацкай самадзейнасці ў педагога па вакалу Веры Талстой.

У 1959 годзе Валянціна Садоўская прыязджае ў Мінск і неўзабаве пачынае працаваць на станкабудаўнічым заводзе імя Кірава. Маладая работніца паказала сябе добрым майстрам зваркі. Хутка ёй прысвоіваюць званне ўдарніцы камуністычнай працы. Але даўня

мара стаць спявачкай не знікла. Пасля змены ішла спяваць у Палац культуры прафсаюзаў, займалася там у харавой капэле і сольным класе. Адначасова паспявала ўдзельнічаць і ў мастацкай самадзейнасці завода.

Аднойчы Валя ўбачыла аб'яву аб наборы на падрыхтоўчае двухгадовае аддзяленне пры кансерваторыі. Вырасыла яшчэ раз паспрабаваць. Яе прынялі на другі курс. Праз год вучобы яна становіцца студэнткай першага курса вячэрняга аддзялення вакальнага факультэта кансерваторыі. Яшчэ на трэцім курсе Валі прапанаваў партыю Земфіры ў оперы «Алека» Рахманінава. Затым яна выканала партыю Хрысціны ў оперы «Яўгеній Анегін» Чайкоўскага.

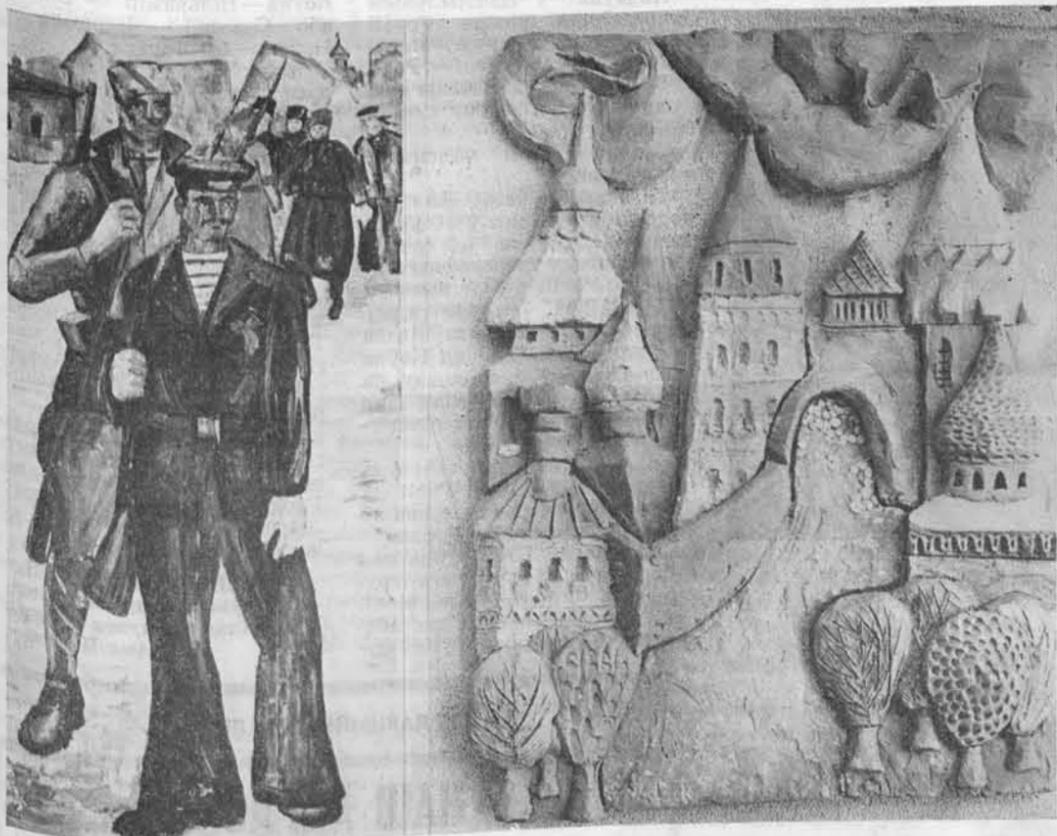
У тэатры оперы і балета было арганізавана праслухоўванне выпускнікоў кансерваторыі. З 15 прэтэндэнтаў у стажёрскую групу залічылі толькі Валянціну Садоўскую.

Тым часам у тэатр оперы і балета прыехаў новы галоўны дырыжор К. Ціхонаў. Чамусьці ён не адразу ацаніў сцэнічнае вартасці маладой артысткі і прапанаваў ёй перайсці на работу ў філармонію. Але Валя папрасіла паслухаць яе ў якой-небудзь вядучай партыі. Дырыжор згадзіўся і назначыў спектакль. Гэта была опера «Тоска» Пучыні. Садоўская бліскуча выканала партыю Тоскі. Пасля спектакля мастацкі савет тэатра вырашыў, што спявачка можа працаваць салісткай оперы.

На творчым шляху Садоўскай быў такі эпізод. Ставілася опера беларускага кампазітара Аладава «Андрэй Касценя». Па розных прычынах не маглі выступіць асноўныя выканаўцы партыі Тасі. І тады галоўны дырыжор даручыў гэту партыю Валянціне. Праз чатыры дні яна прыйшла на аркестровую рэпетыцыю і выканала партыю без памылкаў.

Творчы шлях Валянціны Садоўскай у вялікім мастацтве толькі пачынаецца.

Л. БУТОЎСКАЯ.

НА ЗДЫМКАХ: «1917 год. Чырвоныя байцы» — малюнак Валодзі ПАНЦЯЛЕЕВА; «Горад пад воблакамі» — лепка Сашы ЛАПІНА, Сярожы ТРАЦЦЯКОВА і Юры ГАМОЛКІ.

Фота М. ЖАЛУДОВІЧА.

У Магілёве наладжана выстаўка дзіцячай мастацкай творчасці. Работы дзяцей вабяць палётам фантазіі, добрым мастацкім густам, разнастайнасцю тэматыкі. Асабліва многа экспанатаў прадставілі выхаванцы студыі выяўленчага мастацтва Магілёўскага палаца піянераў.

ЗНАХОДКІ, АДКРЫЦЦІ, МЕРКАВАННІ

У Мінску адбылася канферэнцыя вучоных па археалогіі Беларусі і сумежных тэрыторый. Відныя археолагі Акадэміі навук ССРСР, акадэміі навук Украіны, Беларусі, Латвіі і Літвы, вучоныя вышэйшых навучальных устаноў, работнікі музеяў, таварыства аховы помнікаў гісторыі і культуры падвялі вынікі даследаванняў за апошнія гады, абмяняліся думкамі, наметзілі шляхі далейшай работы.

Што ж новага ўнесла мінулае пяцігоддзе ў вывучэнне гісторыі жыцця старажытных людзей на тэрыторыі рэспублікі і суседніх з ёй раёнаў? Вось што расказалі вучоныя, удзельнікі канферэнцыі.

Л. ПОБАЛЬ,
кандыдат гістарычных навук
(Мінск):

— Для беларускіх археолагаў гэты перыяд быў асабліва ўраджайным на знаходкі. Вучонымі Інстытута гісторыі АН БССР сабраны велізарны матэрыял, які па-новаму асвятляе многія гістарычныя з'явы, прымуся перагледзець меркаванні, якія склаліся раней, высунуў рад новых праблем, якія чакаюць свайго вырашэння.

Адным з найбольш буйных дасягненняў з'явілася адкрыццё археолагам В. Ісаенкам каля вёскі Камень Брэсцкай вобласці пасялення эпохі неаліту і бронзы (III—I тысячагоддзя да н. э.), дзе былі выяўлены косці хатніх жывёлін. Яно абвергла існуючую да гэтага думку, што плямёны, якія жылі ў той час, ведалі толькі палыванне. Адкрыццё вывела Беларусь у лік старажытнейшых жывёлагадоўчых раёнаў.

Цікавыя дадзеныя атрыманы па культуры плямён, якія жылі на тэрыторыі Беларусі ў эпоху Кіеўскай Русі і раней. Вельмі характэрны ў гэтых адносінах ускрытыя намі археалагічны комплекс II—IV стагоддзяў нашай эры ля вёскі Тайманова Быхаўскага раёна. Зробленыя там знаходкі дазволілі запоўніць вакуум паміж

Зарубенецкай культурай і культурай Кіеўскай Русі, прасачыць іх узамасувязь, па-іншаму глянуць на праблему этнагенезу славян.

А. МІТРАФАНАУ,
кандыдат гістарычных навук
(Мінск):

— На рацэ Свіслач, непадалёк ад Ждановіч, адкрыта Банцараўскае гарадзішча. Яго верхні культурны слой не мае ніякай сувязі з ранейшай культурай бэлтамоўных плямён, якія жылі тут да IV—V стагоддзяў нашай эры. Відаць, узнікненне культуры такога тыпу звязана з унутраным развіццём мясцовых плямён, а таксама пранікненнем сюды з паўднёвага ўсходу Беларусі нашчадкаў позняй Зарубенецкай культуры. У выніку зліцця, мушці, і ўтварыўся верхні слой Банцараўшчыны. Але што гэта было за племя — пакуль невядома.

За мінулыя шэсць год на гарадзішчы, вядомым раней толькі сваёй керамікай, сабраны вялікая колькасць прылад працы. Магчыма, гэтыя і наступныя знаходкі дазваляць вырашыць рад цікавых пытанняў.

Н. ГУРЫНА,
доктар гістарычных навук
(Ленінград):

— Не так даўно ў Ленінградзе праходзіў сімпозіум, на якім абмяркоўваліся праблемы абмену і гандлю ў першабытным грамадстве. Істотны ўклад у гэту справу ўносяць знаходкі ў Беларусі. За апошнія 7 год у наваколлі Краснага Сяла ў Ваўкавыскім раёне ўскрыта каля 250 старажытных шхэт, дзе здабыўся крэмень. Гатовыя крэмневыя прылады працы былі прадметам абмену з жыхарамі берагоў Нёмана і Росі.

Устанаўленне гэтага факта важна для вызначэння часу ўзнікнення абмену ў першабытным грамадстве. На тэрыторыі Беларусі ён насіў ажыўлены характар ужо ў другім тысячагоддзі да н. э.

І. АРЦЕМЕНКА,
кандыдат гістарычных навук
(Масква):

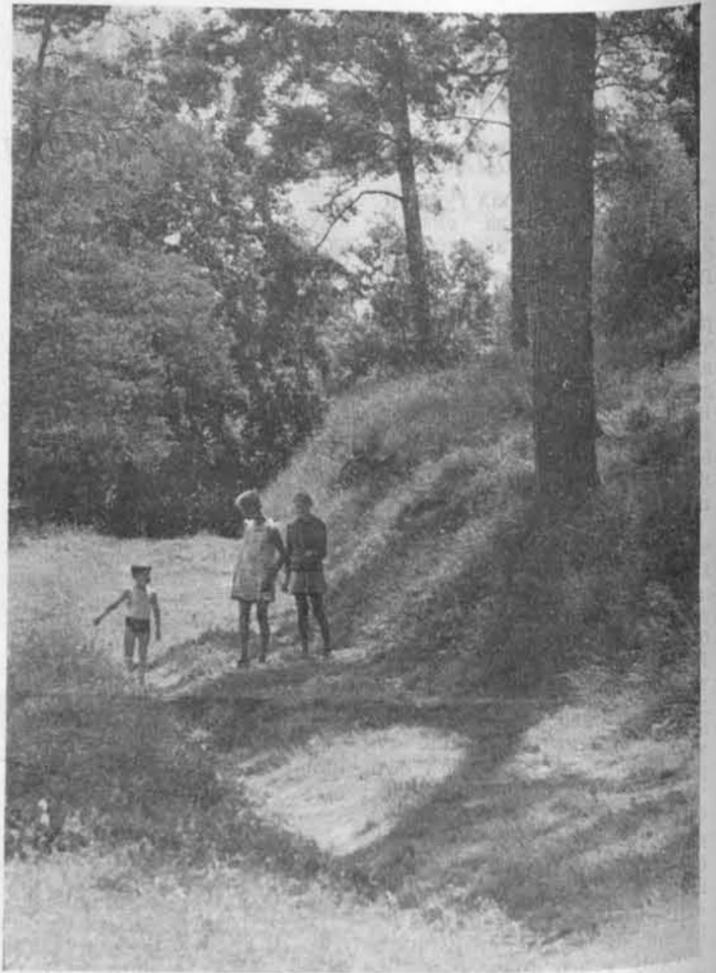
— Лічылася, што на тэрыторыі Беларусі не было бронзавага веку. Аднак раскопкі па Дняпру і Сожу, у Палессі, якія пачаліся ў 50-х гадах, далі вялікі матэрыял. Цяпер вядома больш за 200 пасяленняў, даследавана 350 захаванняў, у якіх аказалася многа вырабаў з металу. Аднак усе яны адносіліся да пачатку і сярэдзіны другога тысячагоддзя да н. э. Аб культуры бронзы канца гэтага тысячагоддзя мы яшчэ нічога не ведаем.

Нядаўна ў Бранскай вобласці намі адкрыты могільнікі, дзе прадстаўлены і заключны перыяд. Стала вядома, як выглядае культура позняга бронзавага веку і дзе яе трэба шукаць у Беларусі.

В. СЯДОУ,
доктар гістарычных навук
(Масква):

— У канцы XIV стагоддзя быў складзены вопіс усіх рускіх гарадоў. У ім упаміналіся два гарады, якія стаялі на граніцы Русі і Літоўскай дзяржавы, — Веверэск і Астрэе. Ні на адной сучаснай карце яны не значацца.

У час археалагічных развед у раёнах сучасных пасёлкаў Васілішкі і Острына Гродзенскай вобласці былі знойдзены вялікія гарадзішчы XII—XIII стагоддзяў, акружаныя валамі да чатырох метраў вышыняй. Іх назвы дапамагла ўстанавіць... тапаніміка. У адным з вопісаў XIX стагоддзя ў наваколлі пасёлка Васілішкі ўказвалася пяць вёсак з падобнымі назвамі — Ваверышкі, Веверкі і іншыя. З гісторыі вядома, што часта жыхары разбураных гарадоў сяліліся паблізу і давалі вёскам іх назвы. На гарадзішчы быў закладзены разведачны шурф, які паказаў, што гэта горад Веверэск. Такім жа чынам удалося вызначыць назву і другога горада. Іх раскопкі абяцваюць шмат цікавага матэрыялу.

Чэрвеньскі дзень.

Фотазвод А. КАМАРОВА.

УНІКАЛЬНАЯ КАРТА

Развіццё народнай гаспадаркі Савецкага Саюза, рост навукі і культуры вядуць да хуткага павелічэння аб'ёму інфармацыі, якая падлягае перадачы. Значная частка яе перасылаецца па тэлеграфу. Дастаткова сказаць, што толькі ў 1970 годзе было перададзена 276 мільянаў платных тэлеграм.

Не толькі ўся наша краіна пакрыта густой сеткай тэлеграфных ліній. Савецкі Саюз мае прамыя тэлеграфныя сувязі з 44 краінамі. З выкарыстаннем транзітных ліній па тэлеграфу можна звязацца практычна з любой краінай зямнога шара.

Калі мы сёння гаворым аб развіцці гэтага віду тэхнікі і аб велізарным значэнні тэлеграфа ў нашы дні, цікава ўспомніць першы яго «крокі». Гэта жаданне асабліва востра ўнікае, калі трапляюцца гістарычныя дакументы, што характарызуюць этапы развіцця сродкаў сувязі.

Нядаўна ў Цэнтральным Дзяржаўным архіве Грузіі знайшлі унікальную карту тэлеграфнай сувязі Расіі 1862 года, на якой адзначана і першая тэлеграфная сувязь з Гродна.

Аднак зробім маленькае адступленне.

Газета «Каўказ», якая выходзіла ў Тыфлісе ў 1895 годзе, паведамляла аб будаўніцтве новых тэлеграфных ліній у Расіі. «На працягу 1859—1860 (за два гады) будзе распачата будаўніцтва наступных ліній... ад Коўна праз Сувалкі ў Варшаву па слупах існуючай лініі і ад Сувалкаў да Гродна працягласцю 450 вёрст».

Як трапіла карта першых тэлеграфных ліній Расіі ў Тбілісі, што расказвае яна аб першым тэлеграфе Гродна?

У пачатку 1863 года пад кіраўніцтвам выдатнага грузінскага паэта Арбеліяні, які выконваў у той час абавязкі камандуючага Каўказ-

скай арміяй, было завершана будаўніцтва тэлеграфа Тыфліс—Уладзікаўказ—Стаўрапаль. Жадаючы злучыць тэлеграфную сетку Закаўказзя з Пецярбургам, а таксама з іншымі тэлеграфнымі пунктамі Расіі, Арбеліяні папрасіў начальніка галоўнага ўпраўлення шляхоў зносін і публічных будынкаў генерал-ад'ютанта Чэўкіна прыслаць з Пецярбурга схему існуючых тэлеграфных ліній. Гэта просьба была задаволеная. Вось чаму унікальная карта апынулася ў Грузіі.

Згодна з картай 110 год таму назад у Гродна на тэлеграфнай станцыі быў устаноўлены усяго адзін тэлеграфны апарат. За мяжу горада выходзіла адна тэлеграфная лінія (адзін провад) у напрамку да Сувалкаў. Адлегласць тэлеграфнай лініі Гродна—Сувалкі на карце—93 вярсты. Тэлеграму з Гродна ў Мінск можна было накіраваць па трасе Сувалкі—Коўна—Вільямір—Вільна або Сувалкі—Варшава—Брэст—Бабруйск.

Мяркуючы па карце, да гэтага часу з Гродна нельга было накіраваць тэлеграму ні ў адзін пункт Каўказа. Напрыклад, тэлеграмы ў Тыфліс «падарожнічалі» па электрычнаму тэлеграфу толькі да Новачаркаска, а адтуль—коннай эстафетай.

У 1862 годзе на ўсходзе ад Гродна тэлеграфная лінія даходзіла толькі да Омска. Тэлеграф не працаваў ў многіх гарадах Расіі—у Архангельску, Астрахані, Царыцыне, Баку, Ерване і г. д.

Прайшло 110 год пасля таго, як у Тбілісі трапіла першая схема тэлеграфнай лініі Гродна. Яна цікавая і здзіўляючая ў параўнанні з сучаснай тэхнікай сувязі.

А. КАРБЕЛАШВІЛІ,
навуковы карэспандэнт
Цэнтральнага музея сувязі
Імя Папова.

Ж СПОРТ Ж СПОРТ Ж СПОРТ Ж СПОРТ Ж

Есць усе падставы лічыць асаблівым апошнім чэмпіянат краіны па вольнай барацьбе, што нядаўна закончыўся ў Мінску.

Па-першае, як свярдаюць знаўцы, састаў удзельнікаў быў моцны, як ні на адным папярэднім чэмпіянаце.

Па-другое, яшчэ ніколі на чэмпіянаце краіны не было столькі сюрпрызаў, як на апошнім.

Па-трэцяе, гэты чэмпіянат—апошняе буйное спаборніцтва барцоў вольнага стылю перад Алімпіядай у Мюнхене.

Цяжкі шлях да залатога медаля прайшоў майстар спорту з Мінска В. Зільберман (другая сярэдняя вага). Ён упершыню стаў чэмпіёнам краіны. Прыемна, што гэты поспех прыйшоў да беларускага асілка якраз напярэдадні Алімпіяды.

Яшчэ два беларускія барцы ўзышлі на п'едэстал го-

нару: Ю. Каралёў і Б. Шлёпкін. У шасцёрку мацнейшых трапілі таксама Р. Рудэрман, П. Фіяс, Л. Кітоў і В. Сяльжын.

НА ЗДЫМКУ: паядынак

барцоў цяжкай вагі мінчаніна Леаніда КІТОВА (справа) і Уладзіміра АГАПАВА з Краснаярска.

Фота А. ГЛІНСКАГА.

ГУМАР

Адна дама гаворыць другой:
— Нам разам з сястрой ішчэ дзесяць гадоў на дваіх.
— Божа мой, — адказвае яе сяброўка, — і вы не баіцеся пакідаць такую маленькую сястру дома?

— На параждзены ўспыхнуў пажар. Пачалася мітусня, кожны пасажыр імкнецца выбрацца на палубу. Паніка спынілася толькі тады, калі раздаўся зычны голас: «Сукаойцесь! Вады хопіць на ўсіх».

— Як ты думаеш, Фрыц, — пытае жонка, — лячэнне ў гэтым санаторыі каму-небудзь дапамагае?

— У гэтым няма ніякага сумнення, дарагая. Ты толькі паглядзі, як добра выглядае абслугоўваючы персанал.

Персанал амерыканскага палігона для падземных ядзерных выпрабаванняў прызваў чыць да выбухаў. Палкоўнік

Джон прычынаецца раптоўна ноччу ад нейкага шуму.

— Што здарылася? — пытаецца ён.

— Нічога — сукакойвае яго жонка, — гэта атамны выбух.

— Дзякуй богу, а то я падумаў, што дзіця звалілася з ложка.

— Заўсёды калі вы ўсміхаецеся, мне хочацца запрасіць вас да сябе...

— Я вам падабаюся?

— Ды не. Я зубны ўрач.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-03-15, 33-15-15, 39-87-92.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга
друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі
Зак. № 719.